

Van beginner tot expert.

De prestatieniveaus:

1. Beginner.
2. Gevorderd.
3. Competent.
4. Bedreven.
5. Expert.

Beginner.

Beginners hebben behoefte aan duidelijke en vaste regels. Ze willen vooral zo snel mogelijk iets presteren, laten zien wat zij kunnen en willen daarbij geen fouten maken.

Gevorderd.

Bij het toenemen van de ervaring ontdekt de beginner dat de regels niet altijd zo simpel zijn en dat ze vaak afhankelijk zijn van de situatie. Door ervaring op te doen, komen ze er achter dat er ook manieren zijn om iets te doen, die de instructeur je niet geleerd heeft.

Op veel terreinen is 50 uur gerichte ervaring opdoen voldoende om dat soort werk in het vervolg vrijwel automatisch en zonder veel aandacht uit te voeren. Omdat ze op de automatische piloot kunnen werken, schatten gevorderden hun eigen competentie op een hoger prestatieniveau in. Uit zichzelf zullen de meeste gevorderden geen stappen zetten om beter te worden. De enige manier om dat ontbrekende zelfvertrouwen omlaag te brengen, is de mensen van meer kennis en vaardigheden te voorzien en dus competentier te maken. Cruiff zei dat ooit zo mooi: "Je gaat het pas zien als je het door hebt."

Competent.

Met het toenemen van de ervaring wordt het aantal situaties met telkens eigen regels te groot om te kunnen onthouden. Om daarmee overweg te kunnen hebben we behoefte aan een strategie om informatie te kunnen ordenen. Vakkennis en het aanbrengen van een hiërarchie in te nemen beslissingen helpen daarbij. Zelf initiatieven nemen is ook een eigenschap van competente mensen. In deze fase begint men, vaak aangemoedigd door anderen, uit zichzelf nieuwe problemen voorzichtig op te pakken of aan zwakke punten te werken. Ze zullen daarbij anderen gericht om hulp of advies vragen.

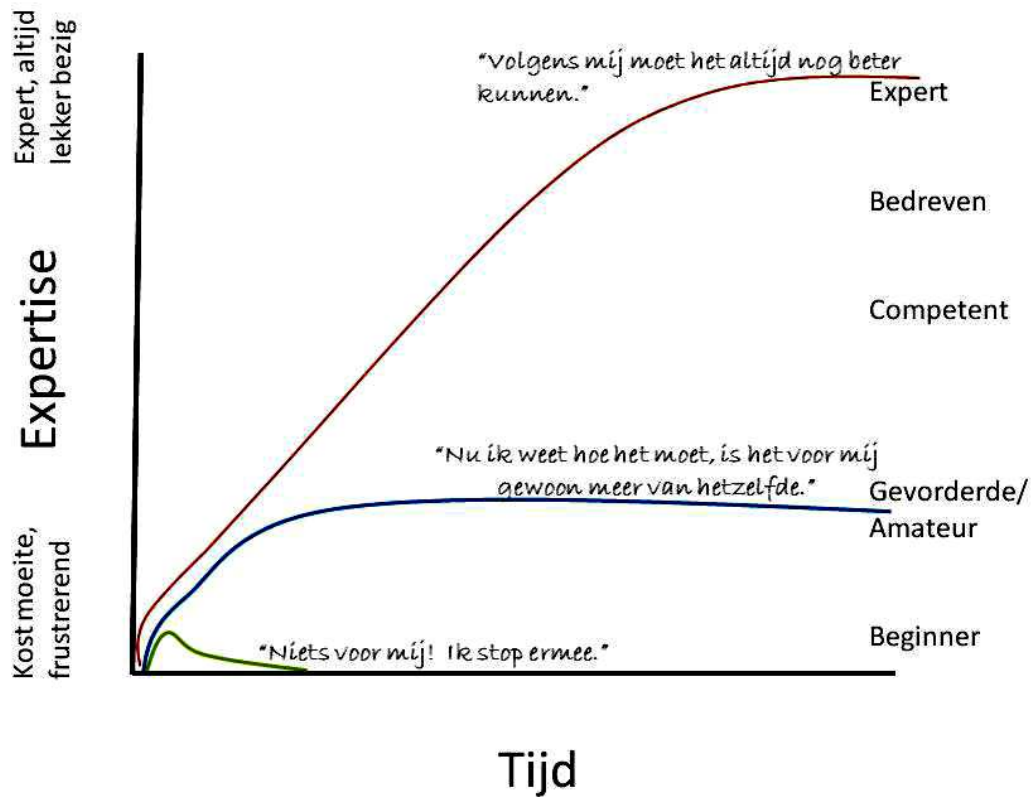
Bedreven.

Leren staat altijd onder controle van de leerling, maar in deze fase begin je heel duidelijk de regie van het eigen ontwikkelingsproces op te pakken. Bedreven mensen weten heel goed wat hun zwakke punten zijn en besteden er gericht tijd aan om die een voor een weg te werken. Anticiperen wordt op dit niveau een vaste gewoonte. Op dit niveau opereer je echt anders dan in de vorige niveaus. Je wilt het grote plaatje zien, stelt veel waarom-vragen en neemt daarbij geen genoegen met simplificaties. Daartoe moet je behalve nieuwe dingen leren, ook veel afleren, zoals gedachteloos doen wat je altijd in bepaalde situaties gedaan hebt.

Expert.

Experts vormen voor anderen een bron van kennis en informatie. De kennis bestaat niet uit een eindeloze lijst met feiten en formules, maar zij hebben al die kennis weten te organiseren rondom een paar kernbegrippen. Het zijn geen wandelende encyclopedieën, maar pragmatici die altijd op zoek zijn naar verbeteringen of doorbraken op hun vakgebied. Je kunt in een dag expert worden in de weg vinden in Tilligte, maar meestal duurt het tien jaar voordat iemand tot dit niveau is doorgedrongen.

De weg naar een hoger prestatieniveau.

De manier van leren is op de verschillende prestatieniveaus verschillend. De voornaamste eigenschap waar je over moet beschikken om door te groeien is op een bepaalde manier vasthoudend te zijn. In mijn boek 'Van beginner tot uitblikker' (september 2010) wordt op deze thema's uitgebreid in gegaan.